

یا ایها الذین آمنوا...

دستورات خداوند به مؤمنان در قرآن

تحقیق و تألیف:

خدیجه جو راستی فرد

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	دستورات خداوند به مؤمنان در قرآن

فصل اول: رفتار عبادی - ایامی ایمان آورندگان

۱۷.....	استعانت از صبر و نماز
۱۹.....	انواع صبر
۲۰.....	نماز و اهمیت آن از منظر قرآن و سنت
۲۷.....	اقسام ترک نماز
۲۹.....	شرایط قبولی نماز
۳۰.....	فلسفه و روح نماز
۳۲.....	علل حواس‌پرتی در نماز و درمان آن
۳۲.....	۱. فرار بودن قوه‌ی خیال
۳۳.....	۲. دنیاپرستی و دلبستگی به آن
۳۳.....	۳. توجه به امور خارجی در نماز
۳۴.....	۴. تندخوانی و شتاب‌زدگی در نماز
۳۵.....	۵. وسواس در قرائت نماز
۳۵.....	۶. گناه
۳۶.....	جعل خودسرانه‌ی حلال و حرام نعمت‌ها، ممنوع

- روزه، دستور دیگر به مؤمنان..... ۳۸
- صلح و آرامش در سایه ایمان، و عدم پیروی از شیطان وظیفه همه مؤمنان..... ۳۹
- توصیه اسلام به کسب بالاترین درجه تقوا، به مؤمنین..... ۴۴
- تقوا و آثار آن در زندگی انسان..... ۴۹
- روشن بینی و بصیرت، نتیجه تقوا..... ۵۰
- فرق بین تکفیر سیئات و غفران..... ۵۱
- صادقان چه کسانی هستند؟..... ۵۲
- سخن درست و استوار لازمه تقوا..... ۵۴
- بدعت و جعل قانون در برابر قانون الهی، ممنوع..... ۵۵
- نور مؤمنین، ثمره تقوا..... ۵۷
- توبه‌ی نصح، توصیه قرآن به مؤمنین..... ۵۸
- بیان احکامی چند برای ایمان آورندگان..... ۶۵
- شکرگزاری، پرهیزگاری و توکل به خدا، توصیه قرآن به مؤمنین..... ۷۵
- توسل، حقیقتی از متن قرآن..... ۷۶
- تذکراتی چند به مؤمنین..... ۷۸
- رهبانیت و انزوا، ممنوع!..... ۷۸
- نظر اسلام در مورد شراب و شرابخواری..... ۷۹
- امتحان و آزمایش الهی، قانون قطعی خداوند..... ۸۱
- سؤال‌های نابجا، ممنوع..... ۸۲
- خودسازی فردی و امر به معروف و نهی از منکر، دو وظیفه در کنار هم..... ۸۴
- اطلاعت از خدا و رسول مایه حیات در زندگی..... ۸۸
- ذکر کثیر، توصیه دیگر قرآن به مؤمنین..... ۸۹
- صلوات، کلید استجاب دعا..... ۹۱
- محاسبه‌ی نفس، امری لازم برای مؤمنین..... ۹۳
- توبیخ مؤمنین، لم تقولون مالا تفعلون..... ۹۵
- اموال و فرزندان، شما را از یاد خدا غافل نکنند..... ۹۷
- توصیه قرآن به مؤمنین برای پرهیز از حبط و نابودی اعمال..... ۱۰۲
- به یاد آوردن نعمت‌ها، سفارش خداوند به مؤمنین..... ۱۰۷

فصل دوم: رفتار اخلاقی و اجتماعی ایمان آورندگان

انتخاب واژه‌های مناسب، توصیه‌ای به مؤمنین.....	۱۱۱
برچسب بی‌دینی زدن به افراد ممنوع.....	۱۱۳
توصیه قرآن به مؤمنین در مورد زنان.....	۱۱۶
الف. احترام و خوش رفتاری با زنان.....	۱۱۶
ب. مطالبی در مورد زنان مهاجر.....	۱۲۱
توصیه قرآن به مؤمنین در مورد پیامبر ﷺ.....	۱۲۵
الف. آداب معاشرت با آن حضرت.....	۱۲۵
ب. آداب حضور نزد آن حضرت.....	۱۲۸
ج. آداب گفتگوی سری و نجوا با آن حضرت.....	۱۳۱
د. رجوع به آن حضرت در هنگام نزاع.....	۱۳۴
توصیه‌های اخلاقی قرآن:.....	۱۳۷
بدون اذن به خانه‌ی مردم وارد نشوید.....	۱۳۷
بدون اذن به اتاق خصوصی والدین وارد نشوید.....	۱۳۹
دوری از تهمت، لازمه‌ی ایمان.....	۱۴۳
به اخبار فاسقان اعتنا نکنید.....	۱۴۴
استهزاء، بدگمانی، غیبت، تجسس و القاب زشت، ممنوع.....	۱۴۸
در مجالس به پیش‌کسوتان در علم و ایمان احترام بگذارید.....	۱۵۷

فصل سوم: رفتار سیاسی - دفاعی مؤمنین و چگونگی ارتباط با کفار و منافقین

اطاعت و دوستی با کفار و منافقین، ممنوع.....	۱۶۱
تولی و تبری، (دوستی با مؤمنان و دوری از کافران) لازمه‌ی ایمان.....	۱۶۶
عبرت از تاریخ، مواظب باشیم تاریخ تکرار نشود.....	۱۷۴
ارتداد، ثمره‌ی عدم معرفت و محبت نسبت به خدا و دین.....	۱۷۷
ضرورت هوشیاری و آمادگی رزمی، دستوری دیگر به مؤمنین.....	۱۷۹
فرار از جهاد، ممنوع.....	۱۸۳
افشای اسرار نظامی برای کفار، خیانتی نسبت به خدا و رسول ﷺ و مؤمنین.....	۱۹۰
جهاد عمومی و خشونت و صلابت در برخورد با دشمن، دو دستور دیگر به مؤمنین.....	۱۹۲
ورود مشرکان به مسجدالحرام ممنوع.....	۱۹۵

فصل چهارم: رفتار اقتصادی ایمان‌آوردگان

- ۱۹۹ چگونگی تنظیم اسناد تجاری از منظر قرآن
- ۲۰۱ زیربنای قوانین اسلامی در معاملات از دیدگاه قرآن
- ۲۰۳ انفاق از دیدگاه قرآن و توصیه‌هایی به مؤمنین در مورد آن
- ۲۱۰ رباخواری و مذمت شدید قرآن
- ۲۱۶ پرسودترین و بی‌نظیرترین تجارت از دیدگاه قرآن

فصل پنجم: رفتار حقوقی ایمان‌آوردگان

- ۲۲۱ قصاص، ضامن امنیت جامعه
- ۲۲۵ عدالت اجتماعی، توصیه‌ی قرآن به مؤمنین
- ۲۳۱ فهرست آیات
- ۲۴۳ فهرست اعلام
- ۲۴۷ فهرست منابع

مقدمه:

انسان همیشه در طول زندگی با سؤالاتی از قبیل «از کجا آمده‌ایم؟»، «به کجا می‌رویم؟»، «در این عالم چه نقشی داریم و چه کاره‌ایم؟» مواجه بوده و هست. اوج این سؤالات در دوران بلوغ یا کمی عقب‌تر، برای انسان‌ها پیش می‌آید. دوران این گونه سؤالات در بعضی از افراد، کوتاه و زودگذر و در بعضی طولانی و چه بسا ملال‌آور است. البته پیدایش چنین افکاری در انسان نباید موجب نگرانی شود، چرا که نشان‌دهنده‌ی استقلال روحی و بلوغ فکری و دلیل شکوفا شدن استعدادهای درونی انسان است، ولی اگر پاسخ صحیحی به این پرسش‌ها داده نشود، باعث نوعی یأس و بدبینی و ناامیدی به زندگی خواهد شد.

چه بسیار افرادی که برای رهایی از چنگال این گونه اندیشه‌ها به بی‌راهه رفته و با پناه بردن به سرگرمی‌های غلط و اشباع بی‌قید و شرط غرایز، سعی در به‌دست آوردن آرامش خود کرده‌اند. البته اغلب مسلمان‌ها یک ایمان تقلیدی به مبدأ هستی دارند و برای خود دارای استدلال‌های ساده‌ای هستند ولی هیچ‌گاه این گونه اعتقادات و استدلال‌ها یک روح تشنه را سیراب نمی‌کند و در برابر طوفان‌های «وسوسه» و «تردید» پایداری نمی‌تواند بکند و همواره دچار تزلزل می‌شود. از طرف دیگر، متأسفانه در وضعیت کنونی، عوامل فرصت‌طلب، دین و مقدسات مذهبی را ابزاری برای رسیدن به مطامع دنیوی خود قرار داده و در ضربه زدن به باورهای اعتقادی مردم با دشمن

خارجی، هم سو شده‌اند. به عبارت دیگر دشمن مکار با استفاده از نقاط ضعف عناصر دنیاپرست داخلی سعی دارند تا نسخه بدلی از اسلام ناب را برای القای فرهنگ منحط خود ارائه دهند. برای مقابله با این هجمه‌ی گسترده، آنچه باعث حرکت صحیح جامعه در مسیر مستقیم می‌شود، آگاهی و شناخت دقیق از مبانی و معارف انسان‌ساز اسلام است. لذا برای آشنایی بیشتر با واقعیات مربوط به انسان، باید به قرآن پناه ببریم و از این کتاب انسان ساز، راهنمایی و مساعدت بخواهیم.

از نظر قرآن، انسان موجودی است که هم می‌تواند اشرف مخلوقات شود و به مقام «خلیفه الهی» برسد و هم می‌تواند از چهار پایان پست‌تر و به مرحله‌ی «اسفل سافلین» سقوط کند. انسان موجودی است برگزیده از طرف خداوند و دارای وظایف و تکالیف، بنابراین خداوند انسان را موظف به انجام وظایفی دانسته و از انجام کارهایی نهی کرده است. خداوند در قرآن انسان را به طرق مختلف از قبیل «یا ایها الذین آمنوا» «یا ایها الناس» «یا ایها الذین کفروا» و «یا ایها الانسان» و ... مورد خطاب قرار داده است. در این نوشتار، با توجه به موضوع مورد بحث سعی شده با بررسی آیاتی از قرآن کریم که با عبارت «یا ایها الذین آمنوا» انسان‌ها را مورد خطاب قرار داده است مجموعه‌ای تهیه و تدوین کنیم که ما را در راه رسیدن به سعادت و کمال یاری نماید. به امید اینکه با تلاوت و تدبر در این آیات، بتوانیم هرچه بیشتر نسبت به وظایف و تکالیفمان آگاهی پیدا کنیم و هر چه بهتر به وظایف خود عمل نماییم.

انشاء...

خدیجه جوراستی فرد

دستورات خداوند به مؤمنان در قرآن

خداوند متعال در قرآن کریم ۸۹ بار مؤمنان را مورد خطاب قرار داده و به طور اختصاصی دستوراتی برای آنان مطرح نموده است. همان طور که می‌دانیم، مؤمنان طیف وسیعی را تشکیل می‌دهند و دارای مراتبی هستند. پایین‌ترین سطح مؤمنان را عموم ایمان‌آوردگان تشکیل می‌دهند و بالاترین سطح ایمان‌آوردگان، شامل انسان‌های کامل است. لذا برای تحقق آرزوی انسان‌های مؤمن که رسیدن به کمال نهایی است، لازم است از آیات قرآن و دستورات انسان‌ساز آن الهام بگیریم و سعی نماییم با طی مسیر کمال به بالاترین سطح یعنی انسان کامل نزدیک شویم.

اگر بخواهیم برای استفاده‌ی بهتر از این دستورات، آنها را طبقه‌بندی کنیم، شاید بتوان این آیات را به پنج دسته طبقه‌بندی نمود.

دسته‌ی اول، آیاتی که به انسان‌های مؤمن، رفتارهای عبادی و ایمانی را توصیه می‌کند. دسته‌ی دوم، شامل آیاتی است که به رفتارهای اخلاقی و اجتماعی مؤمنان اشاره دارد و در این رابطه توصیه‌هایی به ایمان‌آوردگان می‌کند. دسته‌ی سوم آیاتی هستند که چگونگی ارتباط با کفار و دشمنان اسلام و مسلمین و یا منافقین را مطرح می‌نماید و یا نوع روابط سیاسی و دفاعی مسلمین و به ویژه مؤمنان را مشخص می‌سازد. دسته‌ی چهارم آیاتی هستند که به چند و چون رفتارهای اقتصادی مؤمنان می‌پردازد، و دسته‌ی پنجم آیاتی هستند که نحوه‌ی حکمیت و داوری مؤمنان را مشخص می‌کند و

توصیه‌هایی در مسئله قضاوت و داوری به مؤمنین دارد. ما نیز با استعانت از خداوند متعال سعی خواهیم کرد آیات مورد نظر را در این پنج فصل در حد توان مورد بررسی قرار دهیم، به امید اینکه با آشنایی بیشتر با این آیات بتوانیم هر چه بهتر و بیشتر با دستورات قرآن همگام شویم و در مسیری که خداوند برای بشر به‌ویژه برای مؤمنان مقرر نموده است، قرار گیریم.